No 109. 1840

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 10 September.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

TELEURSTELLING DER NATIE.

> In groote vergaderingen ziet men altijd de *dwazen en onkundigen* heerschen: zij willen het namelijk door hunnen WIL, terwijl wijzeren alleen trachten te OVERTUIGEN.
>
> BILDERDIJK.

De zegepraal van het Onverstand is nooit van blijvenden duur; de Waarheid moge langzaam overwinnen, haar gang is zeker, haar stap is vast, haar blik is onfeilbaar. — Kleed u niet in rouw, Volk van Nederland, laat het hoofd niet zinken op de verkropte borst; uwe zaak is bij lange na nog niet verloren; integendeel, er zijn zaadkorrelen uitgestrooid, die vrucht zullen dragen, die aanrijpen zullen, even als de mosterdkern tot een schoonen, grooten boom, waarin de vogelen des hemels zullen komen nestelen, dartelen en tieren! — Ja, uw lot is voor den oogenblik hard: gij ziet u misleid, miskend, teleurgesteld, verlaten, en aan u-zelf overgegeven; magteloos, *naar het schijnt*, en van alle hoop op eene betere toekomst als geheel verstoken. — Gij hebt eene wreede beproeving doorgestaan, maar gij hebt er heerlijke lessen uitgetrokken, of ten minste uit kunnen trekken! Mogelijk zal zich de Regering verbeelden, dat gij 't u zult laten welgevallen, wat die Negentig door u niet erkende Afgevaardigden daar, *in uwen naam*, zijn komen beslissen; — mogelijk waant men, dat de Volksstem in het JA of NEEN *dier* Enkele en Dubbele Kamer wordt uitgedrukt; — welligt acht men de zaak voor *afgedaan* met de aanneming dier XII of XIII. Wetsontwerpen; — men zal zich bedriegen: de wrevelmoed is meer en meer opgescherpt, de overtuiging is meer en meer gevestigd, dat er heel wat anders noodig is, dan eene Vertegenwoordiging, enkel op Eigenbelang of Dwaasheid gebouwd. Men heeft met aandacht, met belangstelling, met vuur en leven, nagegaan en aangehoord, overdacht en overwogen al die vreeselijke waarheden, daar, van 4 Augustus tot 2 September te 's Hage verkondigd; men is er nog te meer door toegelicht nopens het nakend en dreigend gevaar, dat Neerland wacht bij eene orde van zaken, welke men, *met geweld*, in stand wil houden, en op eene *brutale* wijze heeft weten door te dringen. Deze maand heeft de Natie méér geleerd, dan een vrede van XXV jaar haar ooit vermogt te onderwijzen; men heeft nu op nieuw de menschen leeren kennen; men heeft aan 't levend hout-zelfs verderf en dood bespeurd; wat zou er nu nog aan uwe geheele vernedering, aan uwe volkomen verguizing ontbreken? — Christenen van Nederland, hebt gij 't vernomen, hoe *enkele* stemmen zich verhieven, en luide om *Vrijheid van Godsdienst* voor u smeekten? Hebt gij 't gehoord, Vaders des Huisgezins, hoe *sommige* brave, edele mannen ter II. Kamer op *Vrijheid van Onderwijs* voor uwe kinderen hebben aangedrongen? Hebt gij 't opgemerkt, Burgers van Staat, hoe men voor u *Regtstreeksche Verkiezingen*, *hier en daar* in die Kamer eischte? — En hebt gij 't bespeurd, hoe eene alles overschreeuwende meerderheid van *stemmen*, dat verlangen, die billijke vordering, dat gemoedelijk eischen bespotte, afwees of onderdrukte, en verstikte? — Hebt gij 't nu goed ondervonden, hoe weinig men u acht, hoe verkeerd men u beoordeelt, hoe min men u telt, en hoe gering men u schat?! Gij hebt genoegzaam *geene* waarde meer; gij zijt vreemd aan uwe Vertegenwoordigers, gelijk deze vreemd zijn aan u; — gij hebt u verlaten gezien door mannen, op wier arm gij steundet, door mannen, op wier gemoedelijkheid gij u meendet te kunnen vertrouwen, door mannen, wier onafhankelijkheid uwe kracht, uw alvermogen scheen uit te maken. — De dag van IV. Augustus glansde zoo vriendelijk voor u ter kimme; de zon van staatkundig heil scheen, na een langen nacht, eindelijk voor u aan te breken; de Provincie *Noord-Braband*, de gewigtigste van allen, door den sleutel harer Vestingen en verdedigingsmiddelen bij onverhoopten krijg; die schoone Provincie, zoolang gebukt onder al de lasten en uitmergelende bezwaren des oorlogs, *die* rijke Provincie-alléén had, door *eendragtig* pogen, den stroom des verderfs kunnen afwenden, wanneer zij in *al* hare Vertegenwoordigers brave mannen bezeten had, gelijk een SASSE, een LUYBEN, een GOUVERNEUR, een ROMME, een STORM, een MASTBOOM, en een BOERACKER; — maar, neen; in die rangen, in die gelederen-zelve huisde afval en verraad: wat hebben wij gezien, wat hebben wij gehoord?! wij hebben den edelen naam van DE WIJS aangetroffen onder de vanen van het Ministerie, wij hebben eene *onafhankelijke* ziel, een onafhankelijk burger, een man van fortuin, en een man, dien men algemeen hoogachtte wegens burgerzin en regtschapenheid, wij hebben den Vertegenwoordiger JOSEPHUS DE WIJS zien weifelen, zien wankelen, zien toegeven, zien zamenspannen met eene meerderheid, welke hij later nog meer zal verachten, dan hij ze ooit te voren veracht heeft; later als hij 't zal inzien, hoeveel kwaad hij mee heeft helpen stichten, later als hij wel gaarne den naam van DE WIJS zou willen uitwisschen van die Kolommen, waarop zij allen geteekend, gegrift, ingebrand staan, ter veroordeeling van een wijzer nageslacht, dat, met meêlijdend schouder-ophalen, of welligt met diepe verachting, ze spellen zal, wanneer het kroost de wrange vruchten plukt van den boom, dien hunne *onhandigheid*, hunne *lafheid*, hunne *haatzucht*, hunne *kruiperij*, hun *onverstand* zal hebben geschut, en gemest, en bevestigd, in plaats van er het weldadig snoeimes in te zetten, opdat het kroost zich konde verkwikken in de schaduw, welke de Vaderen het hadden voorbereid. — Wat O'Connell in Ierland veroorzaakte, en wat de wakkere Ieren volbragt hebben, moest ook, als Nederland nog karakter en gevoel van eigenwaarde had, hier plaats grijpen: men moest een DOODSKOP op de deuren schilderen, waarachter *die* Mannen van de CX de penningen zitten na te tellen, de *drie honderd* guldens, welke zij in deze maand uit de Beurs der Natie ontvingen, om in diezelfde maand de belangen der Natie te misduiden, te vertreden, te vernielen; — die DOODSKOP op uwe deuren zou het teeken zijn, waaraan de Burger uwe haardstede mogt herkennen; en dan konden de Moeders er hare kinders naar heenwijzen, en hun, in edele geestdrift, toeroepen: dáár zetelt de rijkaard, de edelman, de ridder, de vet-gemeste ambtenaar, de titeljager, de gouddorstige, de eerzuchtige, die uwe toekomst vernietigd hebben; uwe ouders dalen ten grave, met de schouderen

gebukt onder een last van schulden, hun door den Staat opgetast; *zij* bezweken er onder; maar *gij*, weet gij tenminste, dat al de ellende van uwen leeftijd geworteld ligt in die Vertegenwoordigers zoogenaamd van het *Volk*, maar die niets anders waren dan Vertegenwoordigers van hun eigenbelang, trotschaards, of kortzigtigen, niet wetende, wat zij deden, die *ja* zeiden, dewijl zij voor 't *neen* geene gronden durfden of konden aanvoeren, tegen de geslepen politiek van eenige sluwe drijvers, die zich van hunne kortzigtigheid bedienden, om door te zetten, wat zij zonder dat niet vermogten! -- Achter die DOODSKOPPEN huisvest de Dood het Verderf des Volks; -- mijne kinderen, schuwt die schoon-gepleisterde grafsteden, de verrotting woont er binnen; houdt ze van verre in 't oog, en, breekt eenmaal een lichtstraal van Grondwettig heil voor Nederland aan, weest dan niet laf, gelijk uwe Ouderen waren, en kweekt geene slangen meer op, broedt geen Basiliskeneijers meer uit, haalt geen paard van Troje meer binnen, maar gedenkt, en vergeet nooit, dat uwe Ouders bedrogen zijn door mannen, op wier trouw zij veilig rustten, dat zij misleid zijn tot zelfs door Vertegenwoordigers als een DE WIJS en een SMITS! -- Het is eene bittere gewaarwording, wanneer men eene, zich sedert jaren eervol verworven *populariteit*, nog binnen de maand, en wel voor eeuwig, moet verliezen! -- Het Volk heeft u gevonnist; het Volk heeft meer oordeel dan gij wel denkt; het Volk drukt zijne verachting zoolang stilzwijgend uit, totdat eenmaal de Tijd van zelf de middelen ter handhaving van 't heilig regt der menschheid zal hebben aangebragt; en die wrekende, die verzoenende Tijd nadert langzaam maar *zeker*; en wee dan dengene, die als de Vijand des Volks gebrandmerkt staan zal, met dien afgrijslijken DOODSKOP op zijne gehate deur. -- Het Volk kent thans meer dan ooit zijne vijanden, en het Volk heeft hen te zijnen opzigte verklaard voor ZEDELIJK DOOD.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, 28. Augustus.

Men meldt uit Moskou, dat op den 17. Augustus aldaar haar 157 jaar is ingetreden de weduwe *Dobrarowsky*, echtgenoot van wijle den leerkooper van dienzelfden naam, met wien zij haar vijfde huwelijk, in den ouderdom van 123 jaren, had gesloten. Nog is zij maagdelijk schoon, en hoopt, als er geene bijzondere omstandigheden plaats grijpen, haar 200 jaar nog *gemakkelijk* te bereiken. — Er wordt niet gemeld, of zij in *al* deze huwelijken kinderen gehad heeft. (*Gazette des Postes de Francfort.*)

BELGIE.

BRUSSEL, 2. September.

De Heer de *Stassart* vertrekt eerstdaags naar *Turin*, doch zal vóór de opening der Kamers vandaar terug zijn.

— Koning *Leopold* heeft 10 duizend franken *'s maands* toelage aan het Groot Theater van Brussel toegestaan; en *Lodewijk Filips* 2 honderd franken, *in eens af*, voor eene nieuwe te bouwen kerk te Boulogne!

— De Stad-Berlijn zal een prachtig gedenkteeken oprigten aan de nagedachtenis van den laatstoverleden Koning *Frederik-Willem III.*

— Te Spa hebben zich in de maand Augustus 2,831 vreemdelingen opgehouden.

— De vader van den Dichter Alphonse de Lamartine, is te Macon, in den ouderdom van 89 jaren, overleden. Hij was een oud krijgsman, eervol in zijne militaire loopbaan, een man even edel van hart, als helder van hoofd.

— Te Dusseldorp is den 27. Augustus overleden de beroemde Dichter *Karel Immermann*, een der oorspronkelijkste en vruchtbaarste schrijvers in het Dramatisch vak; hij was in 1796 geboren; — eene zenuwzinkingkoorts, den 17. dier maand, bij het uitgaan van den Schouwburg, opgedaan, maakte spoedig een einde aan zijn verdienstelijk leven.

— Meijerbeer, de groote Componist, heeft Parijs verlaten en is naar Silezië vertrokken. — Donizetti is te Parijs teruggekeerd, om er eene nieuwe Opera te doen instuderen.

— Dezer dagen is te Londen de bekende Leeuw-Cartel uit zijne kooi losgebroken en tusschen de manegepaarden van *Miss Jones Surrey* ingeraakt, waar hij zeker een aantal rossen zou vernield hebben, ware de Miss-zelve er niet tusschenbeiden gekomen, en had zij, op levensgevaar, den Koning der Dieren niet aangegrepen, en hem in zijne kooi teruggebragt. Sedert dien tijd, toont de Leeuw voor *Miss Jones*, zoodikwerf hij haar ziet, de grootste onderdanigheid en tederheid.

II. REDEVOERING uitgesproken in de Dubbele II. Kamer der Staten Generaal, in zitting van den 2. September, 1840, door JONKHEER LEOPOLD VAN SASSE VAN YSSELT, Afgevaardigde der Provincie *Noord-Braband.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

De herinnering aan verleden tijden, met derzelver twisten en veeten, is nog te levendig in mijn geheugen, dan dat ik eene Wet zoude goedkeuren, welke ik beschouw, als juist geschikt, om de gevaarlijkste botsing tusschen de Staatsmagten op nieuw te doen ontstaan.

Ik heb gezien, hoe de gebeurtenissen van 1795, die het Huis van Oranje met een onverdienden banvloek troffen, onvermogend zijn gebleven, om den partijgeest, hier te lande, te ontwortelen.

Ik heb gezien, hoe men den Souvereinen Vorst, kort na deszelfs terugkomst, met eenige mannen omringde, die in de school der ondervinding niets hadden opgedaan, die de raadgevingen van den edelen Hogendorp en den vrijzinnigen Kemper tegenwerkten, die aan oude vooroordeelen en vorderingen gehecht, hier Feodale instellingen, daar Provincialismus en Communalismus, elders het denkbeeld eener Heerschende Kerk, en wat al niet meer, deden ontstaan — en die *besluiten* in 't leven riepen, waarvan men nog de verkeerde gevolgen ondervindt.

Ik heb gezien, hoe in 1815 de vereeniging met België de zaak veranderde, door meer vrijzinnige beginselen aan te brengen, als temperament tegen de oligarchie.

Ik heb gezien, hoe de Regering met eene bekwame hand den evenaar, gedurende negen jaren, tusschen alle partijen hield — en, allen aan zich dienstbaar maakte, — hoe het volksgeluk toenam en de Staat bloeide; — maar, ik ben ook getuige geweest van de rampen, welke onvoorzigtige bemoeijing na zich sleept — van het herleven van Burgertwisten, van den val der regering, door partijen, berokkend, en *eindelijk* van de dissolutie van het Rijk.

Ik heb den tijd beleefd, dat de ontbinding van het Rijk de eene partij deed *jammeren* en de andere met vreugde *bezielde*, naar mate van eigenbelang! — en na dit alles zou ik nog twijfelen aan het bestaan van gevaarlijke partijen? — Ik zou nog twijfelen als ik alle staatsmagten onder de leus: *drang der omstandigheden* van de Grondwet heb zien afwijken, en zich onderling wegens deze afwijking heb zien beschuldigen, met eene hevigheid, die de Majesteit des Konings zelfs niet spaarde! — Neen, Edelmogenden, ik twijfel niet — de *partijen* bestaan — en helaas! — vinden deze partijen geen voedsel genoeg, om zich gevaarlijk te maken? — Dáár staat een gedeelte der bevolking, dat regten vordert, *grondwettig* gewaarborgde regten, — dáár een *dapper leger*, dat, met onderwerping aan de noodzakelijkheid, zich opofferingen getroost, maar tevens met leede oogen ziet, dat de bezuinigingen zich ook niet uitstrekken tot de *civile Ambtenaren* en vooral tot de Sine-curisten van allerlei aard en soort; — dáár staan Aristocraten en Monarchalen voor, en Democraten tegen elkander over, — en niettegenstaande dit alles wil men eene Wet invoeren, die het gezag der Kroon aan banden legt? — Neen, daartoe mag ik niet medewerken.

Het zij ver van mij, dat ik, in een echt constitutionelen regeringsvorm, met direct gekozene en ontbindbare Kamer de responsabiliteit van Ministerie en Ministers met contreseign niet als onmisbaar zoude beschouwen — zij behooren tot de essentie derzelve. — Maar *zij is niet bestaanbaar* met eene *onontbindbare Kamer*, die vroeg of laat onder den invloed van eene of andere der bestaande partijen moet vallen, en gevolgelijk eene systhematische oppositie aannemen. — Edel Mogende Heeren, geenszins schrijf ik aan de voorstanders van het projekt de heimelijke bedoeling toe, om de magt der Kroon in de Kamer over te brengen, of aan de hooge Regering het voornemen, om door deceptie of geweld deze Wet tot eene doode letter te maken — geenszins! — ik neem integendeel aan, dat aan de Kamer en aan de Regering deze voornemens vreemd zijn; maar, wat doet dat ter zake? daar in de toekomst te lezen is, dat, *tegen den wil* der *Kamer* en *der Regering*, de gevreesde resultaten uit den loop der *gebeurtenissen* zullen ontstaan.

Men vooronderstelle, dat de onontbindbare en de geinfluenceerde Kamer een, twee, drie malen de *subsidiën* weigert, onder dit of dat pretext — geeft de Kroon aan de eischen der Kamer toe, welke zoowel onbillijk als regtmatig kunnen zijn, dan abdiqueert de Kroon het Gouvernementaal gezag, en brengt het over in de Kamer, in *eene Kamer*, die zich door kleine belangen spoedig zal verdeelen en de Staatshulk van *scylla* in *charybdin* zal laten verloopen! — omgekeerd: de Kroon volhardt, de Kamer ook; hoe dan? » Als ultima ratio — *un coup d'Etat*," een staatsbankroet, een beroep